

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
שמות תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת מַעֲשְׂרוֹת פֶּרֶק ג

א. הַמַּעֲבִיר תְּאֵנִים בַּחֲצֵרוֹ לִקְצוֹת – בָּנָיו וּבְנֵי בֵּיתוֹ אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. הַפּוֹעֲלִים שֶׁעִמּוֹ – בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת, אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת – הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ: ב. הַמּוֹצִיא פּוֹעֲלָיו לַשָּׂדֶה: בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. וְאִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת – אוֹכְלִין אַחַת אַחַת מִן הַתְּאֵנָה, אֲבָל לֹא מִן הַסַּל וְלֹא מִן הַקֻּפָּה וְלֹא מִן הַמַּקֵּצָה: ג. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת בַּזֵּיתִים, אָמַר לוֹ: 'עַל־מְנָת לֶאֱכֹל זֵיתִים' – אוֹכֵל אֶחָד אֶחָד וּפָטוּר. וְאִם צָרַף – חַיָּב. לְנַכֵּשׁ בַּבְּצָלִים, 'אָמַר לוֹ עַל מְנָת לֶאֱכֹל יָרָק' – מְקָרְטֵם עָלֶה עָלֶה וְאוֹכֵל. וְאִם צָרַף – חַיָּב: ד. מָצָא קְצִיצוֹת בַּדֶּרֶךְ, אֲפִלּוּ בְּצַד שָׂדֶה, וְכֵן תְּאֵנָה שֶׁהִיא נוֹטָה עַל הַדֶּרֶךְ, וּמָצָא תַּחְתֶּיהָ תְּאֵנִים – מַתָּרוֹת מִשּׁוּם גָּזֵל. וּפְטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת, וּבַזֵּיתִים וּבֶחָרוּבִים – חַיָּבִים. מָצָא גְּרוֹגְרוֹת, אִם דָּרְסוּ רוֹב בְּנֵי־אָדָם – חַיָּב. וְאִם לָאו – פָּטוּר. מָצָא פִּלְחֵי דְּבֵלָה – חַיָּב, שֶׁיְּדוּעַ שֶׁהֵן מִדָּבָר גָּמוּר. וְהֶחָרוּבִין: עַד שֶׁלֹּא כִּנְסָן לְרֹאשׁ הַגָּג, מוֹרִיד מֵהֶם לַבְּהֵמָה – פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר: ה. אֵיזוֹ הִיא חָצֵר שֶׁהִיא חַיֶּבֶת בַּמַּעֲשְׂרוֹת? רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: חָצֵר הַצּוֹרִית, שֶׁהַכֵּלִים נִשְׁמָרִים בְּתוֹכָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כָּל שֶׁאָחַד פּוֹתֵחַ וְאָחַד נוֹעֵל – פְּטוּרָה. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵין אָדָם בּוֹשׁ מִלֶּאֱכֹל בְּתוֹכָהּ – חַיֶּבֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁנִּכְנָס לָהּ וְאֵין אוֹמֵר לוֹ: 'מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ'? – פְּטוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ – הַפְּנִימִית חַיֶּבֶת, וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה: ו. הַגַּגּוֹת פְּטוּרִין, אַף־עַל־פִּי שֶׁהֵם שֶׁל חָצֵר הַחַיֶּבֶת. בֵּית שַׁעַר, אַכְסַדְרָה וּמִרְפֶּסֶת – הֲרֵי אֵלּוּ כֶּחָצֵר. אִם חַיֶּבֶת – חַיָּבִין. וְאִם פְּטוּרָה – פְּטוּרִים: ז. הַצְּרִיפִין וְהַבִּרְגָּנִין וְהָאֶלְקְטִיּוֹת – פְּטוּרִין. סֻכַּת גִּנּוֹסָר, אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רַחַיִם וְתַרְנְגוֹלִים – פְּטוּרָה. סֻכַּת הַיּוֹצְרִים – הַפְּנִימִית חַיֶּבֶת, וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵינָהּ דִּירַת הַחַמָּה וְדִירַת הַגְּשָׁמִים – פְּטוּרָה. סֻכַּת הֶחָג בֶּחָג, רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין: ח. תְּאֵנָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר, אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפָטוּר. וְאִם צָרַף – חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַחַת בִּימִינוֹ וְאַחַת בִּשְׂמֹאלוֹ וְאַחַת בְּפִיו. עָלָה לְרֹאשָׁהּ – מְמַלֵּא חֵיקוֹ וְאוֹכֵל: ט. גֶּפֶן שֶׁהִיא נְטוּעָה בֶּחָצֵר, נוֹטֵל אֶת כָּל הָאֶשְׁכּוֹל. וְכֵן בָּרִמּוֹן, וְכֵן בָּאֲבַטִּיחַ, דִּבְרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: מְגַרְגֵּר בָּאֶשְׁכּוֹלוֹת, וּפוֹרֵט בָּרִמּוֹן, וְסוֹפֵת בָּאֲבַטִּיחַ. כֵּיצַד שֶׁהִיא זְרוּעָה בֶּחָצֵר, מְקָרְטֵם עָלֶה עָלֶה וְאוֹכֵל. וְאִם צָרַף –

חַיָּב. הַסִּיאָה וְהָאֲזוֹב וְהַקּוּרְנִית שֶׁבֶּחָצֵר, אִם הָיוּ נִשְׁמָרִים - חַיָּבִין: י. תְּאֵנָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר וְנוֹטָה לַגִּנָּה - אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר. עוֹמֶדֶת בַּגִּנָּה וְנוֹטָה לֶחָצֵר: אוֹכֵל אַחַת אַחַת - פָּטוּר. וְאִם צָרַךְ - חַיָּב. עוֹמֶדֶת בָּאָרֶץ וְנוֹטָה לְחוּצָה־לָאָרֶץ, בְּחוּצָה לָאָרֶץ וְנוֹטָה לָאָרֶץ - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִקָּר. וּבְבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה - הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִקָּר. וּבְעָרֵי מִקְלָט: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנָּוֶף. וּבִירוּשָׁלַיִם: הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנָּוֶף:

מַסֶּכֶת מַעֲשְׂרוֹת פֶּרֶק ד

א. הַכּוֹבֵשׁ, הַשּׁוֹלֵק, הַמּוֹלֵחַ בַּשָּׂדֶה - חַיָּב. הַמְכַמֵּן בָּאֲדָמָה - פָּטוּר. הַמְטַבֵּל בַּשָּׂדֶה - פָּטוּר. הַפּוֹצֵעַ זֵיתִים שֶׁיֵּצֵא מֵהֶם הַשָּׂרָף - פָּטוּר. הַסּוֹחֵט זֵיתִים עַל בְּשָׂרוֹ - פָּטוּר. אִם סָחַט וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ - חַיָּב. הַמְקַפֵּא לַתַּבְשִׁיל - פָּטוּר. לַקְּדֵרָה - חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבוֹר קָטָן: ב. תִּינוֹקוֹת שֶׁטָּמְנוּ תְּאֵנִים לַשַּׁבָּת, וְשָׁכְחוּ לְעַשְּׂרָן, לֹא יֹאכְלוּ לְמוֹצָאֵי־שַׁבָּת עַד שֶׁיְּעַשְּׂרוּ. כַּלְכָּלַת שַׁבָּת, בֵּית־שַׁמַּאי פּוֹטְרִין וּבֵית־הִלֵּל מְחַיְּבִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַלּוֹקֵט אֶת הַכַּלְכָּלָה לִשְׁלֹחַ לַחֲבֵרוֹ - לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר: ג. הַנּוֹטֵל זֵיתִים מִן הַמַּעֲטָן, טוֹבֵל אֶחָד אֶחָד בַּמֶּלַח וְאוֹכֵל. אִם מָלַח וְנָתַן לְפָנָיו - חַיָּב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִן הַמַּעֲטָן הַטָּהוֹר - חַיָּב, וּמִן הַטָּמֵא - פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר: ד. שׁוֹתִים עַל הַגַּת, בֵּין עַל הַחַמִּין בֵּין עַל הַצּוֹנֵן פָּטוּר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק מְחַיֵּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַל הַחַמִּין חַיָּב, וְעַל הַצּוֹנֵן פָּטוּר: ה. הַמְקַלֵּף שְׁעוֹרִים, מְקַלֵּף אַחַת אַחַת וְאוֹכֵל. וְאִם קִלֵּף וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ - חַיָּב. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת שֶׁל חִטִּים, מְנַפֶּה מִיָּד לְיָד וְאוֹכֵל. וְאִם נִפָּה וְנָתַן לְתוֹךְ חֵיקוֹ - חַיָּב. כְּסִבָּר שֶׁזְּרָעָהּ לְזֶרַע - יְרָקָהּ פָּטוּר. זְרָעָהּ לְיָרָק - מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיָרָק. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַשֶּׁבֶת מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיָרָק וְזִירִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ מִתְעַשֵּׂר זֶרַע וְיָרָק, אֶלָּא הַשַּׁחֲלַיִם וְהַגַּרְגִּיר בִּלְבָד: ו. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: תְּמָרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חַרְדָּל וְשֶׁל פּוֹל הַלָּבָן - חַיָּבוֹת בַּמַּעֲשֵׂר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הַצְּלַף מִתְעַשֵּׂר תְּמָרוֹת וַאֲבִיּוֹנוֹת וְקַפְרֵס. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵין מִתְעַשֵּׂר אֶלָּא אֲבִיּוֹנוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן פֵּרִי:

מַסֶּכֶת מַעֲשְׂרוֹת פֶּרֶק ה

א. הָעוֹקֵר שְׁתָלִים מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ וְנָטַע לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ - פָּטוּר. לָקַח בְּמֻחְבָּר לַקַּרְקַע - פָּטוּר. לָקַט לִשְׁלֹחַ לַחֲבֵרוֹ - פָּטוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ כַּיּוֹצֵא בָּהֶם נִמְכָּרִים בַּשּׁוּק - חַיָּבִין: ב. הָעוֹקֵר לֶפֶת

וּצְנוּנוֹת מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ, וְנוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ לְזֶרַע - חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא גָּרְנָן. בְּצָלִים, מְשֻׁהְשְׁרִישׁוּ בָּעֲלִיָּה - טְהֵרוּ מִלְּטַמֵּא. נָפְלָה עֲלֵיהֶם מַפֹּלֶת וְהֵם מְגֻלִּים - הֲרֵי אֵלּוּ כִּנְטוּעִים בַּשָּׂדֶה: ג. לֹא יִמְכֹּר אָדָם אֶת פֵּרוֹתָיו מְשֻׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעַשְׂרוֹת, וְלֹא בַּשְּׁבִיעִית לְמִי שֶׁהוּא חָשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית. וְאִם בִּכְּרוּ - נוֹטֵל אֶת הַבִּכּוּרוֹת וּמוֹכֵר אֶת הַשְּׁאָר: ד. לֹא יִמְכֹּר אָדָם אֶת תִּבְנוֹ וְאֶת גִּפְתּוֹ וְאֶת זַגָּיו, לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעַשְׂרוֹת, לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין. וְאִם הוֹצִיא - חַיָּב בַּמַּעַשְׂרוֹת וּפָטוּר מִן הַתְּרוּמָה, שֶׁהַתּוֹרֵם, בְּלִבּוֹ עַל הַקָּטָעִים וְעַל הַצְּדָדִים וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַחֶבֶן: ה. הַלּוֹקֵחַ שְׂדֵה יָרָק בְּסוּרְיָא, אִם עַד שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת - חַיָּב. וּמְשֶׁבָּא לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת - פָּטוּר, וְלוֹקֵט כְּדַרְכּוֹ וְהוֹלֵךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף יִשְׁכֹּר פּוֹעֲלִים וִילַקֵּט. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים: בִּזְמַן שֶׁקָּנָה קַרְקַע, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא קָנָה קַרְקַע, אִם עַד שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת - פָּטוּר. רַבִּי אוֹמֵר: אַף לְפִי חֶשְׁבּוֹן: ו. הַמְתַּמֵּד וְנָתַן מַיִם בַּמִּדָּה וּמָצָא כְּדֵי מִדָּתוֹ - פָּטוּר. רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב. מָצָא יוֹתֵר עַל כְּדֵי מִדָּתוֹ, מוֹצִיא עָלָיו מִמָּקוֹם אַחֵר לְפִי חֶשְׁבּוֹן: ז. חוֹרֵי הַנְּמָלִים שֶׁלָּנוּ בְּצַד הָעֲרֵמָה הַחַיֶּבֶת, הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִים, שֶׁיְּדוּעַ שֶׁמִּדָּבָר הַגְּמוּר גּוֹרְרִין כָּל הַלָּיְלָה: ח. שׁוּם בַּעַל בֶּכִי, וּבָצָל שֶׁל רְכָפָא, וּגְרִיסִין הַקִּילְקִין, וְהָעֲדָשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף הַקַּרְקָס, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף הַקּוּטְנִים - פְּטוּרִים מִן הַמַּעַשְׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית. זֶרַע לוּף הָעֶלְיוֹן, זֶרַע כְּרִשִּׁים, זֶרַע בְּצָלִים, זֶרַע לֶפֶת וּצְנוּנוֹת, וּשְׁאָר זְרָעוֹנֵי גִנָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִים - פְּטוּרִים מִן הַמַּעַשְׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁאֲבִיהֶן תְּרוּמָה - הֲרֵי אֵלּוּ יֵאָכְלוּ:

סְלִיק מַסֶּכֶת מַעַשְׂרוֹת

מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי פֶּרֶק א

א. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי - אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ, וְאֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ, וְאֵין מַחֲלִיפִין אוֹתוֹ, וְלֹא שׁוֹקְלִין כְּנֶגְדּוֹ. וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם: 'הֵילָךְ יַיִן וְתֵן לִי שֶׁמֶן'. וְכֵן שְׁאָר כָּל הַפֵּרוֹת. אֲבָל נוֹתְנִין זֶה לָזֶה מַתְּנַת חִנָּם: ב. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה: אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי, וְלֹא בַּעַל מוּם חַי וְשָׁחוּט, וְאֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. הַבְּכוֹר - מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי, וּבַעַל מוּם - חַי וְשָׁחוּט. וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה. אֵין מְחַלְּלִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַל אֲסִימוֹן וְלֹא עַל הַמַּטְבֵּעַ שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא, וְלֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁאֵינָן בִּרְשׁוּתוֹ: ג. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה לִזְבְחֵי שְׁלָמִים, אוֹ חַיָּה לִבְשַׂר

תַּאֲוָה, יָצָא הָעוֹר לְחֻלִּין, אַף־עַל־פִּי שֶׁהָעוֹר מְרֻבֶּה עַל הַבָּשָׂר. כַּדֵּי יַיִן סְתוּמוֹת, מְקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמְכֹּר סְתוּמוֹת - יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין. הָאֱגוֹזִים וְהַשְּׁקֵדִים - יָצְאוּ קְלִפֵּיהֶם לְחֻלִּין. הַתָּמִד עַד שֶׁלֹּא הֶחְמִיץ - אֵינוֹ נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. וּמִשֶּׁהֶחְמִיץ - נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר: ד. הַלּוֹקֵחַ חַיָּה לִזְבְּחֵי שְׁלָמִים, בְּהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה - לֹא יָצָא הָעוֹר לְחֻלִּין. כַּדֵּי יַיִן פְּתוּחוֹת אוֹ סְתוּמוֹת: מְקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמְכֹּר פְּתוּחוֹת - לֹא יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין. סַלֵּי זֵיתִים וְסַלֵּי עֲנָבִים עִם הַכְּלִי - לֹא יָצְאוּ דְּמֵי הַכְּלִי לְחֻלִּין: ה. הַלּוֹקֵחַ מַיִם, וּמֶלַח, וּפֵרוֹת הַמְחֻבָּרִים לַקַּרְקַע, אוֹ פֵּרוֹת שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם - לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. הַלּוֹקֵחַ פֵּרוֹת: שׁוֹגֵג - יַחְזְרוּ דָּמִים לִמְקוֹמָן. מֵזִיד - יַעֲלוּ וְיֹאכְלוּ בַּמָּקוֹם. וְאִם אֵין מִקְדָּשׁ - יִרָּקְבוּ: ו. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה: שׁוֹגֵג - יַחְזְרוּ דָּמֶיהָ לִמְקוֹמָן. מֵזִיד - תַּעֲלֶה וְתֵאָכֵל בַּמָּקוֹם. וְאִם אֵין מִקְדָּשׁ - תִּקָּבֵר עַל־יְדֵי עוֹרָהּ: ז. אֵין לוֹקְחִין עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וְקַרְקָעוֹת וּבְהֵמָה טְמֵאָה מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְאִם לָקַח - יֹאכַל כְּנֶגְדָּן. אֵין מְבִיאִין קִנֵּי זָבִים, וְקִנֵּי זָבוֹת, וְקִנֵּי יוֹלְדוֹת, חַטָּאוֹת, וַאֲשָׁמוֹת, מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְאִם הֵבִיא - יֹאכַל כְּנֶגְדָּם. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהוּא חוּץ לַאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה וְלִסְיכָה מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, יֹאכַל כְּנֶגְדּוֹ:

מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי פֶּרֶק ב

א. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, נִתָּן לַאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה וְלִסְיכָה, וְלֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל, לָסוּךְ דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָסוּךְ. לֹא יָסוּךְ יַיִן וָחֹמֶץ, אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. אֵין מְפַטְּמִין שֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְאֵין לוֹקְחִין בִּדְמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁמֶן מְפֻטָּם, אֲבָל מְפַטֵּם הוּא אֶת הַיַּיִן. נָפַל לְתוֹכוֹ דְּבָשׁ וּתְבָלִין וְהִשְׁבִּיחוּ - הַשֶּׁבַח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. דָּגִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַקַּפְלוּטוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהִשְׁבִּיחוּ - הַשֶּׁבַח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. עִסָּה שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁאֲפָאָהּ וְהִשְׁבִּיחָה - הַשֶּׁבַח לַשֵּׁנִי. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁשִּׁבְחוֹ נִכָּר - הַשֶּׁבַח לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן. וְכָל שֶׁאֵין שִׁבְחוֹ נִכָּר - הַשֶּׁבַח לַשֵּׁנִי: ב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין סָכִין שֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן: אִם הֵקֵל בִּתְרוּמָה חֲמוּרָה, לֹא נָקֵל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַקַּל?! אָמַר לָהֶם: מַה לֹּא אִם הֵקֵל בַּתְּרוּמָה הַחֲמוּרָה, מְקוֹם שֶׁהֵקֵל בַּכַּרְשִׁינִים וּבַתִּלְתָּן, נָקֵל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַקַּל, מְקוֹם שֶׁלֹּא הֵקֵל בַּכַּרְשִׁינִים וּבַתִּלְתָּן?: ג. תִּלְתָּן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי - תֵּאָכֵל צִמְחוֹנִים. וְשֶׁל תְּרוּמָה - בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטָהֳרָה, חוּץ מֵחֲפִיפָתָהּ. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטֻמְאָה, חוּץ מִשְּׁרִיָּתָהּ: ד. כַּרְשִׁינֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי - יֵאָכְלוּ צִמְחוֹנִים,

וְנִכְנָסִין לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצְאִין. נִטְמְאוּ – רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: יִתְחַלְּקוּ לְעִסּוֹת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִפָּדוּ. וְשֶׁל תְּרוּמָה – בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: שׁוֹרִין וְשָׁפִין בְּטָהֳרָה, וּמַאֲכִילִין בְּטֻמְאָה. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים שׁוֹרִין בְּטָהֳרָה, וְשָׁפִין וּמַאֲכִילִין בְּטֻמְאָה. שַׁמַּאי אוֹמֵר: יֹאכְלוּ צָרִיד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כָּל מַעֲשֵׂיהֶן בְּטֻמְאָה: ה. מְעוֹת חֻלִּין וּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ, מַה שֶּׁלִּקֵּט, לִקֵּט לְמַעֲשֵׂר־שֵׁנִי עַד שֶׁיִּשְׁלִים, וְהַשְּׁאָר חֻלִּין. אִם בָּלַל וְחָפַן – לְפִי חֶשְׁבּוֹן. זֶה הַכְּלָל – הַמִּתְלַקְּטִים, לְמַעֲשֵׂר־שֵׁנִי. וְהַנִּבְלָלִים – לְפִי חֶשְׁבּוֹן: ו. סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר־שֵׁנִי וְשֶׁל חֻלִּין שֶׁנִּתְעָרְבוּ, מֵבִיא בְּסֶלַע מְעוֹת וְאוֹמֵר: 'סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר־שֵׁנִי, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא, מְחֻלֶּלֶת עַל הַמְּעוֹת הָאֵלּוּ'. וּבוֹרֵר אֶת הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן, וּמְחַלְּלָן עָלֶיהָ, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחֹשֶׁת מִדְּחַק, וְלֹא שֶׁיִּתְקַיֵּם כֵּן, אֶלָּא חוֹזֵר וּמְחַלְּלָם עַל הַכֶּסֶף: ז. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם אֶת סְלָעָיו דִּינְרֵי־זָהָב, וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אֲנִי עָשִׂיתִי לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּלְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת כַּסְפָּן דִּינְרֵי־זָהָב: ח. הַפּוֹרֵט סֶלַע מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר־שֵׁנִי: בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל הַסֶּלַע מָעוֹת. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: שֶׁקֶל כֶּסֶף וְשֶׁקֶל מָעוֹת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֵין מְחַלְּלִין כֶּסֶף וּפֵרוֹת עַל הַכֶּסֶף, וַחֲכָמִים מַתִּירִים: ט. הַפּוֹרֵט סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר – שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם: בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: כָּל הַסֶּלַע מָעוֹת. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: שֶׁקֶל כֶּסֶף וְשֶׁקֶל מָעוֹת. הַדָּנִין לִפְנֵי חֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּשְׁלֹשָׁה דִּינָרִין כֶּסֶף וְדִינָר מָעוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה דִּינָרִין כֶּסֶף, וּרְבִיעִית מָעוֹת. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: אַרְבָּעָה אַסְפְּרֵי כֶסֶף. שַׁמַּאי אוֹמֵר: יַנִּיחֶנָּה בַּחֲנוּת וְיֹאכַל כְּנֶגְדָּהּ: י. מִי שֶׁהָיוּ מִקְצָת בָּנָיו טְמֵאִין וּמִקְצָתָן טְהוֹרִים, מַנִּיחַ אֶת הַסֶּלַע וְאוֹמֵר: 'מַה שֶּׁהַטְּהוֹרִים שׁוֹתִים, סֶלַע זוֹ מְחֻלֶּלֶת עָלָיו', נִמְצְאוּ טְהוֹרִין וּטְמֵאִין שׁוֹתִין מִכַּד אֶחָד:

מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי פֶּרֶק ג

א. לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ: 'הַעַל אֶת הַפֵּרוֹת הָאֵלּוּ לִירוּשָׁלַיִם לְחַלֵּק', אֶלָּא אוֹמֵר לוֹ: 'הַעֲלֵם שֶׁנֹּאכְלֵם וְנִשְׁתֵּם בִּירוּשָׁלַיִם'. אֲבָל נוֹתְנִים זֶה לָזֶה מַתְּנַת־חִנָּם: ב. אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר; אָמַר לָהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן: מָה אִם הֵקֵל בִּזְבָחֵי שְׁלָמִים, שֶׁהוּא מְבִיאָן לִידֵי פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא, לֹא נָקֵל בַּתְּרוּמָה. אָמְרוּ לוֹ: מָה אִם הֵקֵל בִּזְבָחֵי שְׁלָמִים, שֶׁהֵן מֻתָּרִים לַזָּרִים, נָקֵל בַּתְּרוּמָה, שֶׁהִיא אֲסוּרָה לַזָּרִים: ג. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ מָעוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וְצָרִיךְ לוֹ, וְלַחֲבֵרוֹ פֵּרוֹת,

אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל פֵּרוֹתֶיךָ׳. נִמְצָא זֶה אוֹכֵל פֵּרוֹתָיו בְּטָהֳרָה, וְהַלָּה עוֹשֶׂה צָרְכּוֹ בְּמָעוֹתָיו. וְלֹא יֹאמַר כֵּן לְעַם־הָאָרֶץ אֶלָּא בַּדְּמַאי: ד. פֵּרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וּמָעוֹת בַּמְּדִינָה, אוֹמֵר: ׳הֲרֵי הַמָּעוֹת הָהֵם מְחֻלָּלִין עַל פֵּרוֹת הָאֵלּוּ׳. מָעוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וּפֵרוֹת בַּמְּדִינָה, אוֹמֵר: ׳הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל פֵּרוֹת הָהֵם׳, וּבִלְבַד שֶׁיַּעֲלוּ הַפֵּרוֹת וְיֵאָכְלוּ בִּירוּשָׁלַיִם: ה. מָעוֹת נִכְנָסוֹת לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצְאוֹת, וּפֵרוֹת נִכְנָסִין וְאֵינָן יוֹצְאִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אַף הַפֵּרוֹת נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין: ו. פֵּרוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְעָבְרוּ בְתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם, יַחֲזֹר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וְשֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן, סַלֵּי עֲנָבִים לַגַּת וְסַלֵּי תְאֵנִים לַמָּקֵצָה, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יַחֲזֹר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶם וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי: לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית־שַׁמַּאי וּבֵית־הִלֵּל עַל פֵּרוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן, שֶׁיִּפָּדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶם וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. וְעַל מַה נֶּחְלְקוּ, עַל פֵּרוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן, שֶׁבֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יַחֲזֹר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶם וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. וְהַדְּמַאי, נִכְנָס וְיוֹצֵא וְנִפְדֶּה: ז. אֵילָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בִּפְנִים וְנוֹטֶה לַחוּץ, אוֹ עוֹמֵד בַּחוּץ וְנוֹטֶה לִפְנִים, מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים - כִּלְפְנִים. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ - כִּלַחוּץ. בָּתֵּי הַבַּדִּים שֶׁפִּתְחֵיהֶן לִפְנִים וַחֲלָלָן לַחוּץ, אוֹ שֶׁפִּתְחֵיהֶן לַחוּץ וַחֲלָלָן לִפְנִים, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: הַכֹּל כִּלְפְנִים. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים - כִּלְפְנִים. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ - כִּלַחוּץ: ח. הַלְּשָׁכוֹת: בְּנוּיוֹת בַּקֹּדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לַחֹל - תּוֹכָן חֹל וְגַגּוֹתֵיהֶן קֹדֶשׁ. בְּנוּיוֹת בַּחֹל וּפְתוּחוֹת לַקֹּדֶשׁ - תּוֹכָן קֹדֶשׁ וְגַגּוֹתֵיהֶן חֹל. בְּנוּיוֹת בַּקֹּדֶשׁ וּבַחֹל וּפְתוּחוֹת לַקֹּדֶשׁ וְלַחֹל מִכְּנֶגֶד הַקֹּדֶשׁ וְלַקֹּדֶשׁ - קֹדֶשׁ. מִכְּנֶגֶד הַחֹל וְלַחֹל - חֹל: ט. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלַיִם וְנִטְמָא, בֵּין שֶׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה, בֵּין שֶׁנִּטְמָא בְּוֻלַד הַטֻּמְאָה, בֵּין בִּפְנִים, בֵּין בַּחוּץ, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל הַכֹּל בִּפְנִים, חוּץ מִשֶּׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה בַּחוּץ. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בַּחוּץ, חוּץ מִשֶּׁנִּטְמָא בְּוֻלַד הַטֻּמְאָה בִּפְנִים: י. הַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּטְמָא - יִפָּדֶה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יִקָּבֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: וּמָה אִם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ שֶׁנִּטְמָא - הֲרֵי הוּא נִפְדֶּה, הַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּטְמָא, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּפָּדֶה. אָמַר לָהֶם: לֹא. אִם אֲמַרְתֶּם בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ, שֶׁכֵּן הוּא נִפְדֶּה בַּטָּהוֹר בִּרְחוֹק מָקוֹם,

תֹּאמְרוּ בַּלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, שֶׁאֵינוֹ נִפְדֶּה בַּטָּהוֹר בְּרִחוּק מָקוֹם: יא. צְבִי שֶׁלָּקְחוֹ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וָמֵת - יִקָּבֵר עַל יְדֵי עוֹרוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יִפָּדֶה. לְקָחוֹ חַי וּשְׁחָטוֹ וְנִטְמָא - יִפָּדֶה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יִקָּבֵר. לְקָחוֹ שָׁחוּט וְנִטְמָא - הֲרֵי הוּא כִּפְרוֹת: יב. הַמַּשְׁאִיל קַנְקַנִּין לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אַף־עַל־פִּי שֶׁגָּפָן, לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. זָלַף לְתוֹכָן סְתָם, עַד שֶׁלֹּא גָּפָן - לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. מִשֶּׁגָּפָן - קָנָה מַעֲשֵׂר. עַד שֶׁלֹּא גָּפָן - עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. וּמִשֶּׁגָּפָן - מְקֻדָּשׁוֹת בְּכָל שֶׁהֵן. עַד שֶׁלֹּא גָּפָן - תּוֹרֵם מֵאַחַת עַל הַכֹּל. וּמִשֶּׁגָּפָן - תּוֹרֵם מִכָּל אַחַת וְאַחַת: יג. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְפַתֵּחַ וּמְעָרֶה לַגַּת. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מְפַתֵּחַ וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְעָרוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים: בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לְמָכֵר סְתוּמוֹת. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לְמָכֵר פְּתוּחוֹת - לֹא יָצָא קַנְקָן לְחֻלִּין. אֲבָל אִם רָצָה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לְמָכֵר בְּמִדָּה - יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ חָבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ, חוּץ מִקַּנְקַנִּים - יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין:

מַסֶּכֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי פֶּרֶק ד

א. הַמּוֹלִיךְ פֵּרוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִמָּקוֹם הַיִּקָּר לְמָקוֹם הַזּוֹל, אוֹ מִמָּקוֹם הַזּוֹל לְמָקוֹם הַיִּקָּר - פּוֹדֵהוּ כְּשַׁעַר מְקוֹמוֹ. הַמֵּבִיא פֵּרוֹת מִן הַגֶּרֶן לָעִיר, וְכַדֵּי יַיִן מִן הַגַּת לָעִיר - הַשָּׁבַח לַשֵּׁנִי וְיִצְיאוֹת מִבֵּיתוֹ: ב. פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי כְּשַׁעַר הַזּוֹל, כְּמוֹת שֶׁהַחֲנָוָנִי לוֹקֵחַ, לֹא כְּמוֹת שֶׁהוּא מוֹכֵר. כְּמוֹת שֶׁהַשַּׁלְחָנִי פּוֹרֵט, וְלֹא כְּמוֹת שֶׁהוּא מְצָרֵף. וְאֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אַכְסָרָה. אֶת שֶׁדָּמָיו יְדוּעִים, יִפָּדֶה עַל־פִּי עֵד אֶחָד. וְאֶת שֶׁאֵין דָּמָיו יְדוּעִים, יִפָּדֶה עַל־פִּי שְׁלֹשָׁה, כְּגוֹן הַיַּיִן שֶׁקָּרַם וּפֵרוֹת שֶׁהִרְקִיבוּ וּמָעוֹת שֶׁהֶחֱלִיאוּ: ג. בַּעַל־הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאַחֵר אוֹמֵר בְּסֶלַע - בַּעַל־הַבַּיִת קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף חֹמֶשׁ. בַּעַל־הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסֶלַע, וְאַחֵר אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאִסָּר - אֶת שֶׁל סֶלַע וְאִסָּר קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף עַל הַקֶּרֶן. הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ - מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁית, בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ, וּבֵין שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה: ד. מַעֲרִימִין עַל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. כֵּיצַד, אוֹמֵר אָדָם לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, לְעַבְדּוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים: ׳הֵילָךְ מָעוֹת אֵלּוּ וּפְדֵה לָךְ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי זֶה׳. אֲבָל לֹא יֹאמַר כֵּן לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וּלְעַבְדּוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים, מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ: ה. הָיָה עוֹמֵד בַּגֹּרֶן וְאֵין בְּיָדוֹ מָעוֹת, אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳הֲרֵי הַפֵּרוֹת הָאֵלּוּ נְתוּנִים לָךְ בְּמַתָּנָה׳. חוֹזֵר וְאוֹמֵר: ׳הֲרֵי אֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל מָעוֹת שֶׁבַּבַּיִת׳: ו. מָשַׁךְ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר בְּסֶלַע, וְלֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בִּשְׁתַּיִם, נוֹתֵן לוֹ סֶלַע, וּמִשְׁתַּכֵּר בְּסֶלַע, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ. מָשַׁךְ מִמֶּנּוּ

מַעֲשֵׂר בִּשְׁתַּיִם, וְלֹא הִסְפִּיק לִפְדּוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּסֶלַע, נוֹתֵן לוֹ סֶלַע מֵחֻלִּין, וְסֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה עַם־הָאָרֶץ, נוֹתֵן לוֹ מִדְּמַאי: ז. הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְלֹא קָרָא שֵׁם, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: דַּיּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. הָיָה מְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עִסְקֵי גִּטָּהּ וְקִדּוּשֶׁיהָ, וְנָתַן לָהּ גִּטָּהּ וְקִדּוּשֶׁיהָ וְלֹא פֵּרַשׁ, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: דַּיּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: צָרִיךְ לְפָרֵשׁ: ח. הַמַּנִּיחַ אִסָּר וְאָכַל עָלָיו חֲצִיוֹ, וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר, וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּפַנְדִּיוֹן, אוֹכֵל עָלָיו עוֹד אִסָּר. הַמַּנִּיחַ פַּנְדִּיוֹן וְאָכַל עָלָיו חֲצִיוֹ, וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר, וַהֲרֵי הוּא בְּאִסָּר, אוֹכֵל עָלָיו עוֹד פְּלַג. הַמַּנִּיחַ אִסָּר שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אוֹכֵל עָלָיו אַחַד עָשָׂר בְּאִסָּר וְאֶחָד מִמֵּאָה בְּאִסָּר. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: הַכֹּל עֲשָׂרָה. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: בַּוַּדַּאי – אַחַד עָשָׂר, וּבַדִּמַּאי – עֲשָׂרָה: ט. כָּל הַמָּעוֹת הַנִּמְצָאִים, הֲרֵי אֵלּוּ חֻלִּין, אֲפִלּוּ דִּינָר זָהָב עִם הַכֶּסֶף וְעִם הַמָּעוֹת. מָצָא בְּתוֹכָן חֶרֶס וְכָתוּב עָלָיו מַעֲשֵׂר – הֲרֵי זֶה מַעֲשֵׂר: י. הַמּוֹצֵא כֶּלִי וְכָתוּב עָלָיו 'קָרְבָּן', רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה שֶׁל חֶרֶס, הוּא חֻלִּין וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ קָרְבָּן. וְאִם הָיָה שֶׁל מַתֶּכֶת, הוּא קָרְבָּן וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ חֻלִּין. אָמְרוּ לוֹ: אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי־אָדָם לְהִיוֹת כּוֹנְסִין חֻלִּין לְקָרְבָּן: יא. הַמּוֹצֵא כֶּלִי וְכָתוּב עָלָיו 'ק' – 'קָרְבָּן', 'מ' – 'מַעֲשֵׂר', 'ד' – 'דְּמַאי' 'ט' – 'טֶבֶל', 'ת' – 'תְּרוּמָה', שֶׁבְּשָׁעַת סְכָנָה הָיוּ כוֹתְבִין 'ת' תַּחַת 'תְּרוּמָה'. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כְּלָם שְׁמוֹת בְּנֵי־אָדָם הֵם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֲפִלּוּ מָצָא חָבִית, וְהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת, וְכָתוּב עָלֶיהָ 'תְּרוּמָה', הֲרֵי אֵלּוּ חֻלִּין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר אֶשְׁתָּקַד הָיְתָה מְלֵאָה פֵּרוֹת תְּרוּמָה, וּפְנָאָה: יב. הָאוֹמֵר לִבְנוֹ: מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּזָוִית זוֹ, וּמָצָא בְּזָוִית אַחֶרֶת, הֲרֵי אֵלּוּ חֻלִּין. הָיָה שָׁם מָנֶה וּמָצָא מָאתַיִם – הַשְּׁאָר חֻלִּין. מָאתַיִם וּמָצָא מָנֶה – הַכֹּל מַעֲשֵׂר:

(רסה-רסו; יום ראשון)

יְסוֹד צַדִּיק בֵּיה סו״ד תְּהֵא שְׁמָאל דּוֹחָה, אַף עַל גַּב דְּאוֹקִימְנָא בֵּיה (בְּרֵאשִׁית מו, כו): ״כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ״, בְּגִין דְּאִתְקַשַּׁר בִּשְׂמָאלָא, וְיָמִין מְקָרֶבֶת בְּגִין דְּתַלְיָא מִנֵּיהּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ אִינּוּן שִׁשִּׁים מַסֶּכְתּוֹת, וְשִׁתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה דְּאִתְיְהִיבוּ מִגְּבוּרָה דְּאִיהִי שְׂמָאלָא, שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים אִתְקְרִיאוּ דְּנַטְלָן מִגְּבוּרָה דְּתַמָּן אוֹרַיְתָא דִּבְעַל פֶּה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה כְּלָלָא דְּשִׁשִּׁים מַסֶּכְתּוֹת וְשִׁתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה, דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָב לְפוּמָא לָא גַּלְיָא, בְּגִין דַּעֲתִידָה שְׂמָאל דְּאִיהִי פּוּמָא לְאַדְחָיָא.

וּבְגִין כַּךְ אִיהוּ סָתִים הֲכִי פּוּרְקָנָא בְּלִבָּא, וּפוּמָא דְּאִיהוּ גַּלְיָא לָא אִתְגַּלֵּי פֻּרְקָנָא, וּבְגִין דְּכֻלָּא תַּלְיָא בִּימִינָא אָמַר הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה נג, א): ״וּזְרוֹעַ יְיָ עַל מִי נִגְלָתָה״, עַל מִי וַדַּאי דְּאִתְמַר בֵּיה (אֵיכָה ב, יג) ״מִי יְרַפֵּא לָךְ״, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב: מָ״ה אֵעִידֵךְ מָ״ה אֲדַמֶּה לָךְ, וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ, בְּמָ״ה יֵיתֵי זִמְנָא וּבְמָ״ה אַסְוָותָא, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם):

״מָה אַשְׁוֶה לָּךְ וַאֲנַחֲמֵךְ״ וְגוֹ׳, מִי יְרַפֵּא לָךְ, דְּמֹשֶׁה אִיהוּ מָ״ה שְׁמוֹ וּבֵיהּ תְּהֵא נֶחָמָתָךְ, וּבְגִין דָּא כָּפַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵיהּ מֹשֶׁה מֹשֶׁה, חַד עַל פֻּרְקָנָא קַדְמָאָה וְחַד עַל בַּתְרַיְתָא, וּבְגִין דָּא (שְׁמוֹת טו, א): ״אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה״ אָז שָׁר לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא אָז יָשִׁיר.

עֲשִׂירָאָה בִּתְפִלָּה וְדָא שְׁכִינְתָּא עֲלָהּ אִתְמַר (תְּהִלִּים יז, א): ״תְּפִלָּה לְדָוִד שְׁמַע יְיָ צֶדֶק״, וְדָוִד בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אָמַר בְּאַחֲרִית יוֹמִין דְּגָלוּתָא, אָמַר עַל יִשְׂרָאֵל (שָׁם, ג): ״בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לַיְלָה״, וְלֵית לַיְלָה אֶלָּא גָּלוּת, וְאִיּוֹב מָה דְּאָמַר כֻּלָּא הֲוָה מָשָׁל עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאָמַר (אִיּוֹב ז, ט): ״כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ״, וְשָׁטָן בָּעָא לְקַטְרְגָא לֵיהּ וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שָׁם לד, לה): ״אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר״, אוֹף בְּיַעֲקֹב בְּגִין דְּחָזָא בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא דּוֹחֲקָא דְּגָלוּתָא.

״זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי״ (יְשַׁעְיָה מא, ח). לֵית מָאן דְּקָאִים קָמֵיהּ תַּרְעָא דְּצִלּוֹתָא וְעָלֵיהּ אִתְמַר (תְּהִלִּים קכז, ה): ״לֹא יֵבוֹשׁוּ כִּי יְדַבְּרוּ אֶת אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר״, דְּאִיהוּ תַּרְעָא דְּמַלְכָּא, בְּגִין דְּצִלּוֹתָא אִיהִי מְצֻוָּה

וְדָא שְׁכִינְתָּא, וְאוֹרַיְתָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלָא צָרִיךְ הַפְסָקָה בֵּינַיְיהוּ, וְצָרִיךְ לְסַלְקָא תּוֹרָה וּמִצְוָה בְּדְחִילוּ וּרְחִימוּ, דְּכָל פִּקּוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלָא תַּעֲשֵׂה כֻּלְּהוּ תַּלְיָין מִן שֵׁם יהו״ה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא רָזָא דָּא שְׁמ״י עִם י״ה שס״ה מִצְוֹת לֹא תַּעֲשֶׂה, וְזֶה זְכ״רִי עִם וָ״ה רְמַ״ח מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְהָא הָכָא רמ״ח ושס״ה, וְאִינּוּן רמ״ח תִּבִּין בְּקְרִיַת שְׁמַע, וְאִתְיְהִיבוּ מֵרְחִימוּ וּדְחִילוּ דְּאוֹת ה׳, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, וְאִינּוּן כְּלִילָן בְּאַבְרָהָם דְּאִתְמַר בֵּיהּ: זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי.

תְּפִילִין אִינּוּן עֹז דְּאִתְיְהִיבוּ מֵיְרָאָה דְּאִיהוּ לִשְׁמָאלָא וְדָא פַּחַד יִצְחָק, דְּתַמָּן כָּל מְקַטְרְגִין סָלְקִין לְמִתְבַּע כָּל דִּינִין, וּבְגִין דָּא (יְשַׁעְיָה סב, ח): ״וּבְזְרוֹעַ עֻזּוֹ״ דָּא תְּפִילִין, י״ה בְּיִרְאָה ו״ה בְּאַהֲבָה, הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תְּהִלִּים לא, כד): ״אֱהֲבוּ אֶת יְיָ כָּל חֲסִידָיו״. תָּא חֲזֵי יהו״ה כָּלִיל כֻּלָּא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיַעֲקֹב (בְּרֵאשִׁית כח, יג): ״וְהִנֵּה יְהוָ״ה נִצָּב עָלָיו״, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא לְבָתַר דְּאִתְקַם. דְּכַד צְלוֹתָא דִּילֵהּ סַלְקָא לְעֵלָּא, כָּרוֹזָא נָפִיק מֵרְקִיעִין וְיֵימָא הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, וְלֵית תַּרְעָא דְּקָאִים קָמֵיהּ הַאי צְלוֹתָא. ״אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח״ (תְּהִלִּים נא, יז), לְאַפָּקָא מִזּוֹנָא לִבְנִין קַדִּישִׁין דְּבְהַאי הֵיכָלָא תַּמָּן מִזּוֹנָא.

בָּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ (שְׁמוֹת ד, כב): ״בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל״, וְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּנָפִיק מֵחַיִּים דִּלְעֵלָּא, וְאִיהוּ אִילָנָא דְּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּהּ, וּבְנִין דִּשְׁכִינָה אִנּוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, חַיִּים דִּילָהּ אוֹרַיְתָא, מְזוֹנָא דִּילָהּ צְלוֹתָא, דַּחֲשִׁיבָא לְקָרְבָּנָא, וּבְגָלוּתָא אִתְמַר לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל (בְּרֵאשִׁית ל, א): ״הָבָה לִי בָנִים״, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּמִקַּבֵּל לָהּ בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּפָא, וְיִחוּדָא דִּילָהּ עִמָּהּ בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ אוֹת תְּפִילִין וְשַׁבָּת וְיָמִים טוֹבִים.

(רסז-רסח; יום שני)

וְאִית לְמִשְׁאַל לָמָּה מִצַּלְאָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכַמָּה דַּרְגִּין, זִמְנִין מַצְלִין לֵהּ בִּסְפִירָה יְדִיעָא וּבְמִדָּה יְדִיעָא, לְזִמְנִין צְלוֹתָא לִימִינָא הֲדָא הוּא דְּאִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. לְזִמְנִין לִשְׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דְּאִתְמַר הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. לְזִמְנִין דְּאַבָּא וְאִמָּא לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא אִנּוּן, לְזִמְנִין לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, לְזִמְנִין לַצַּדִּיק, כָּל צְלוֹתָא סַלְקָא לְדַרְגָּא יְדִיעָא, אֶלָּא וַדַּאי יהו״ה אִיהוּ בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה וּצְלוֹתָא אִיהִי שְׁכִינְתָּא.

בְּזִמְנָא דְּבָעֵי לְרַחֲמָא עַל עַלְמָא סְלִיקַת בִּימִינָא, וּבְזִמְנָא דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד דִּינָא בְּעַלְמָא סְלִיקַת בִּשְׂמָאלָא, וְכוֹלָא לְגַבֵּי יהו״ה דְּאִיהוּ בְּכָל אֲתַר, וּבְגִין דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, עוֹלָה לַיְיָ, וְדָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא קָרְבָּן לַיְיָ, וְדָא צְלוֹתָא דְּאִיהִי קָרְבָּנָא דִּילֵהּ, וְכַד סַלְקָא לְגַבֵּהּ צָרִיךְ לְאַכְלָלָא עִמֵּהּ כָּל סְפִירָן, דִּלֵּית קְדוּשָׁה פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה.

*

הַצַּדִּיק אָבַד, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָבֹא הַשֶּׁפַע אָבַד וְעָלָיו נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה יט, ה): ״וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ״, וּבְעֵת הַבְּרָכָה (תְּהִלִּים ה, יג): ״כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק״, ״בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק״ (מִשְׁלֵי י, ו).

תָּנָא: עַמּוּד אֶחָד מִן הָאָרֶץ עַד לָרָקִיעַ וְצַדִּיק שְׁמוֹ עַל שֵׁם הַצַּדִּיקִים, וּכְשֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים מִתְגַּבֵּר, וְאִם לָאו מִתְחַלֵּשׁ, וְהוּא סוֹבֵל כָּל הָעוֹלָם, דִּכְתִיב (שָׁם י, כה): ״וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם״, וְאִם חָלַשׁ לֹא יוּכַל לְהִתְקַיֵּים הָעוֹלָם.

*

״וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת״ (בְּרֵאשִׁית ה, ג), אוֹלִיפְנָא מֵהָכָא דְּאַחֲרִינָן לָא הֲווּ בְּדִיוּקְנָא דִּילֵהּ, וְדָא בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ אִתְעֲבִיד, בְּתִקּוּנָא דִּגּוּפָא וּבְתִקּוּנָא דְּנַפְשָׁא, בְּאוֹרַח מִישַׁר כִּדְקָא יָאוֹת.

תָּא חֲזֵי נָחָשׁ אַטִּיל זוֹהֲמָא בְּחַוָּה, וְהַהוּא זוֹהֲמָא הֲוָה מְכַשְׁכְּשָׁא בְּמֵעָהָא וְלָא יָכִיל לְאִצְטַיְּרָא, בְּגִין דְּעַד לָא חָטָא אָדָם הֲווֹ אַתְוָן בְּאַלְפָּא בֵּיתָא מִתְתַּקְנֵי בֵּיהּ, וְאִצְטַיְּרָן בֵּיהּ בְּהַאי עַלְמָא, עַד דְּמִטַּת לְאָת כָּ״ף אִתְתַּקָּנוּ דְּכָר

וְנוּקְבָא בַּחֲבִיבוּ בְּגִנְתָּא, וּמַלְאֲכֵי עִלָּאֵי קַמַּיְהוּ, מִיָּד אֲבָאִישׁ לְסמא״ל בִּרְקִיעָא וְנָחַת וְרָכַב עַל נָחָשׁ תַּקִּיף וְאִתְחָזֵי קַמֵּהּ, מִיָּד אִתְעָרְבוּ אַתְוָן, כְּדֵין אִתְחַבָּר סמא״ל בְּהַהוּא נָחָשׁ וְאִתְעֲבִידוּ חַד, וְנָטְלוּ אַתְוָן וְעָבִידוּ מִתַּמָּן וַהֲלְאָה אוּמָנוּתָא בִּישָׁא בְּאַתְוָן צ״ד צי״ד וְהַיְנוּ צ״ץ, וְצָדוּ לְהוּ בְּפִתְוִיָּא בִּישָׁא, וְעָבְדוּ אוּמָנוּתָא יַתִּיר בְּאַתְוָן ק״ר, אוּמָנוּתָא דְּשִׁקְרָא, בְּגִין דְּאִתְהַדָּרוּ לְהַפְכָא אַתְוָן בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא. קו״ף דְּלָא יָכִיל לְקַיְמָא דְּלִית לֵהּ רַגְלִין, קוֹפָא קַמֵּהּ בְּנֵי נָשָׁא לֵית לֵיהּ קִיּוּמָא.

רי״ש, רָע אִלֵּין אִתְהַפְכוּ בְּאוּמָנוּתָא בִּישָׁא עַל דְּנָפְלוּ אָדָם וְאִתְּתֵהּ וּבְאִלֵּין אַתְוָן ק״ר אוֹלִידוּ בְּנִין וְלָא הֲווֹ בְּקִיּוּמָא, בְּדִיל זוֹהֲמָא דְּנָחָשׁ דְּאִשְׁתָּאִיב בְּחַוָּה, מֵהַהוּא זוֹהֲמָא מַמָּשׁ אִתְיְלִיד קַיִן, וּבְגִין דָּא אִשְׁתְּכַח קָטוֹלָא, בְּגִין דְּנָחָשׁ אוּמָנוּתָא דִּילֵהּ קָטוֹלָא הוּא, וְאִתְעֲכִּבוּ אַתְוָן עַד הָכָא.

בְּשַׁעְתָּא דְּתָב אָדָם בִּתְיוּבְתָּא וְאַהֲדַר כְּמִלְקַדְמִין לְשָׁמְשָׁא בְּנוּקְבֵיהּ מָה כְּתִיב, וַיּוֹלֶד בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ דָּא הַוָּה מִתְקוּנָא דְּרוּחָא וְגוּפָא כְּדְקָא יָאוֹת וּכְדֵין כְּתִיב (קֹהֶלֶת ח, יד): ״יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ״, וְאַהְדְּרוּ אַתְוָן בְּשֵׁירוּתָא דְּשִׁי״ן וְתָי״ו, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ד, כה): ״כִּי שָׁת לִי אֱלֹהִים זֶרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל״, שֵׁת הוּא בְּצֶלֶם וּדְמוּת, דְּקַדְמָאֵי לָאו הָכִי, וּמֵהָכָא אִתְבְּנֵי עַלְמָא בְּגַוְנָא אַחֲרָא דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, קֵינָן וּמַהֲלַלְאֵל יֶרֶד, אִתּוֹסַף לְאַתְקָנָא סִדּוּרָא דְּעַלְמָא בְּשֶׁבַע קִטְרִין סְגַלְגְּלָן.

שֶׁבַע אַרְצוֹת אִינּוּן דָּא לְעֵילָא מִן דָּא, כְּמָה דְּאִנּוּן שִׁבְעָה רְקִיעִין דָּא לְעֵילָא מִן דָּא, וְאִינּוּן: אֶרֶץ, אֲדָמָה, אַרְקָא, גֵּיא, נְשִׁיָּה, צִיָּה, תֵּבֵל. תֵּבֵל לְעֵילָא מִכֻּלְהוּ, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים ט, ט): ״וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק״, כַּד נָפַק אָדָם מִגִּנְתָּא דְּעֵדֶן וְאִתְתָּרַךְ מִתַּמָּן אִתְרַמֵּי לְהַהוּא דְּאִקְרֵי אֶרֶץ וְאִיהוּ אֲתַר חָשׁוּךְ דְּלֵית תַּמָּן נְהִירוּ כְּלָל וְלָא מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם, וְכֵיוָן דְּאָדָם עָאל תַּמָּן דָּחִיל דְּחִילוּ סַגִּי, וְלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת הַוָּה מִלַּהֲטָא בְּכָל סִטְרִין גּוֹ אֶרֶץ.

(רסט-ער ; יום שְׁלִישִׁי)

כֵּיוָן דְּנָפַק שַׁבָּת וְהִרְהֵר תְּשׁוּבָה, אַפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֵיהּ לְהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי אֲדָמָה, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ג, כג) : "לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה", בְּהַאי אִית נְהִירוּ דְּנָהִיר וְדִיוּקְנִין דְּכֻכְבַיָּא וּמַזָּלֵי, וְתַמָּן יוֹמָא וְצִיּוּרִין דִּבְנֵי נַשָׁא עִלָּאִין, גֻּבְרִין דְּנָפְקוּ מֵאָדָם בְּמֵאָה וּתְלָתִין שְׁנִין דְּקָא הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ בְּרוּחֵי נוּקְבֵי, וְאִינֵּן עֲצִיבִין תָּדִיר, דְּלֵית בְּהוּ חֶדְוָה, וְאִלֵּין מְשַׁטְּטֵי וְנַפְקֵי לְעַלְמָא דָּא וּמִתְהַפְּכָן לְסִטְרָא בִּישָׁא, וּמִתְהַדְּרָן תַּמָּן וְצָלַאן צְלוֹתָא וּמִתְיַשְׁבָן בְּדוּכְתֵּיהוּ תַּמָּן, וְזַרְעִין זַרְעִין בְּרֵיחַיִן, וְאָכְלֵי. וְחִטִּין לֵית תַּמָּן וְלָא חַד מִזְ׳ מִינֵי תְּבוּאָה.

בְּהַאי אֲתָר אִתְיְלִיד קַיִן וְהֶבֶל, כֵּיוָן דְּחָטָא קַיִן אַחִית לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי אֲדָמָה, כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ד, יד) : "הֵן גֵּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה", מֵהַהוּא אֲתָר דְּאִקְרֵי אֲדָמָה "וְהָיִיתִי נָע וָנָד בָּאָרֶץ", בְּגִין דְּתַמָּן אִתְדָּחָא וְאִתְתָּרַךְ.

"וְהָיָה כָּל מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי", בְּהַהוּא לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, וַהֲוָה דָּחִיל וְהִרְהֵר תְּשׁוּבָה וְסָלִיק לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא, וַהֲוָה תַּמָּן וְאוֹלִיד בְּנִין בְּאַרְקָא וּבְאַרְקָא אִית נְהִירוּ דְּנָהִיר מִגּוֹ שִׁמְשָׁא, וְזַרְעִין זַרְעִין וְנָטְעִין אִילָנִין וְלֵית תַּמָּן חִטִּין וְלָא מֵאִנּוּן שֶׁבַע זִינֵי תְּבוּאָה, כָּל אִנּוּן דְּתַמָּן אִנּוּן מִתּוֹלָדִין דְּקַיִן, וְאִנּוּן בִּתְרֵין רֵישִׁין, מִנְּהוֹן גֻּבְרִין עִלָּאִין וּמִנְהוֹן גֻּבְרִין זְעִירִין, וְלֵית בְּהוּ דַּעְתָּא שְׁלִים כִּשְׁאָר בְּנֵי נָשָׁא דְּהָכָא, לְזִמְנִין אִינּוּן זַכָּאִין וְאִתְהַדְּרָן לְסִטְרָא טָבָא, וּלְזִמְנִין אִתְהַדְּרָן לְסִטְרָא בִּישָׁא, וּמוֹלִידִין וּמַתִּין כִּשְׁאַר בְּנֵי נָשָׁא.

אָדָם חַוָּה בָּאֲדָמָה וְאַרְקָא עַד דְּאוֹלִיד שֵׁת, וּמִתַּמָּן סָלִיק לְעֵילָּא אַרְבַּע דַּרְגִּין, וְסָלִיק לְהַאי אֲתָר דְּאִקְרֵי תֵּבֵל וְדָא אִיהוּ עִלָּאָה דְּכֻלְּהוּ דַּרְגִּין. כֵּיוָן דְּסָלִיק סָלִיק לַאֲתַר בֵּית מַקְדְּשָׁא, דְּאִקְרֵי בְּאִינּוּן שְׁמָהָן דַּהֲוָה דִּיּוּרָה בְּהוּ, אֶרֶץ אֲדָמָה הָכִי אִקְרֵי, דְּלִיק אָדָם תְּלַת דּוּכְתֵּי גֵּיא, נְשִׁיָּה, צִיָּה, גֵּיא אִיהוּ אֲתַר וְדוּכְתָּא סַגִּי, כְּהַאי פּוּתְיָא וְאַרְכָּא דְּגֵיהִנָּם, בְּגֵיא וּנְשִׁיָּה וְצִיָּה אִתְבַּדָּרוּ דְּבָנוּ מַגְדְּלָא וְאוֹלִידוּ תַּמָּן עַל דְּאַרְגִּיזוּ

לְמַלְכָּא עִלָּאָה, בְּגִין דָּא קָרִיב לְנוּרָא דְּדָלִיק.

וְאִית בְּנֵי נָשָׁא יְקִירֵי בְּכָל עוּתְרָא וְעַפְרוֹת זָהָב וַאֲבָנִין יְקִירִין, מָאן דְּעָאל תַּמָּן וַהֲוָה מִתְּבֵל, בְּחַמִּידוּ דְּהַהוּא עוּתְרָא יָהֲבִין לֵיהּ, וְסָלִיק לְזִמְנִין לְדוּכְתָּא דְּאִקְרֵי נְשִׁיָּה כְּגוֹן דְּאִתְנְשֵׁי תַּמָּן, וְנָחִית לְהַאי גֵּיא וְלָא יָדַע אֲתַר דַּהֲוָה מִתַּמָּן. גֵּיא דָּא הוּא בְּאֶמְצָעוּתָא דְּעֵילָּא וְתַתָּא, וְדָא אִקְרֵי גֵּיא בֶּן הִנּוֹם. וּרְצוּעָה חֲדָא נָפְקָא מִתַּמָּן לְעֵילָּא לְהַאי תְּבֵל וְאִקְרֵי אוּף הֲכִי גֵּיא בֶּן הִנּוֹם, וְתַמָּן פְּתְחָא דְּגֵיהִנָּם.

אִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא דְּתָמָן כּוּלְהוּ יָדְעֵי חַרְשִׁין וְחַכְמָאן יְקִירִין, וְתַמָּן זַרְעֵי וְנַטְעֵי אִילָנִין, וְלֵית תַּמָּן חִטִּין וְלָא חַד מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים. בִּנְשִׁיָּה אִית בְּנֵי נָשָׁא כּוּלְהוּ קְטִיעִין זְעִירִין, וְלֵית לְהוֹן חוֹטְמִין בָּר תְּרֵין נוּקְבִין דְּנָפִיק בְּהוּ רוּחָא, וְכָל מַה דְּעַבְדֵי מִיָּד מִשְׁתַּכְּחֵי, וְעַל דָּא אִקְרֵי נְשִׁיָּה, וְזַרְעֵי וְנַטְעֵי אִילָנִין, וְלֵית תַּמָּן חִטִּין וְלָא מִשִּׁבְעַת הַמִּינִים.

צְיָ"ה אִיהוּ אֲתָר כְּשְׁמֵיהּ, בֵּהּ יְבֵשׁוּתָא דְּכֹלָּא, וְתַמָּן בְּנֵי נָשָׁא שַׁפִּירָן בְּחֵיזוּ, וּמִגּוֹ דְּאִיהוּ צִיָּה, כַּד יַדְעֵי אֲתַר דְּמִקּוֹרָא דְּמַיִן נָבְעִין עָאלִין תַּמָּן, וּלְזִמְנִין דְּסָלְקִין מִגּוֹ אֲתַר דְּמַיָּא וְסָלְקִין לְהַאי תְּבֵל, וְאִנּוּן בְּנֵי מְהֵימְנוּתָא יַתִּיר מִבְּנֵי נָשָׁא אָחֳרָנִין, וּבֵינַיְיהוּ דְּיוּרִין טָבִין וְעוּתְרָא סַגִּי, וְזַרְעֵי מִגּוֹ יְבֵשׁוּתָא דְּהָתָם, וְנַטְעֵי אִילָנִין וְלָא מַצְלִיחִין, וְתִיאוּבְתָּא דִּילְהוֹן לִבְנֵי נָשָׁא דְּהָכָא. וּמִכֻּלְּהוּ לֵית דְּאַכְלֵי נַהֲמָא בַּר אִלֵּין דְּהָכָא דִּבְתְּבֵל, דְּהָא לְעֵילָּא מִכָּל אִלֵּין, תְּבֵל, וּכְתִיב (תְּהִלִּים ט, ט): "וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק".

כְּגַוְונָא דְּכָל אִלֵּין אַרְעָאן אִית בְּהַאי תְּבֵל, וְכָל אִלֵּין שְׁמָהָן אִית לְהוּ אוּף הֲכִי בְּגִין דְּאִיהִי שְׁבִיעָאָה, אִית הָכָא כְּגַוְונָא דְּאִינּוּן דּוּכְתֵּי תְּחוֹמִין וְדוּכְתֵּי הָכָא, וְאִקְרֵי כָּל חַד וְחַד כְּגַוְונָא דְּהַהוּא דּוּכְתָּא דִּלְתַתָּא. וְכָל אִלֵּין בְּדִיוּרִין דִּבְנֵי נָשָׁא מִשְׁנְיָין אִלֵּין מֵאִלֵּין, "מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ" (תְּהִלִּים קד, כד).

(רעא-ערב ; יום רביעי)

רַבִּי חִזְקִיָּה אָמַר זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְעֵי בְּהוֹן וְיָהַב לְהוֹן אוֹרַיְתָא קַדִּישָׁא, וְאַזְהָר לוֹן וְיָהַב לוֹן עֵיטָא לְאִסְתַּמְרָא מֵעֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלֹט בְּהוּ בָּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִינּוּן יַדְעֵי לְדַחֲיָא מִנַּיְהוּ כָּל מְקַטְרְגִין וְכָל קַסְטִירִין, בְּגִין דְּיהוֹן חוּלָקָא דְּעַדְבֵּהּ וְאַחֲסַנְתֵּיהּ כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (דְּבָרִים לב, ט) : "כִּי חֵלֶק יְיָ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ".

תָּא חֲזֵי בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָתִיב בְּדִינָא עַל עַלְמָא, וְכָל בְּנֵי עַלְמָא יַתְבֵי בְּחוּשְׁבָּנָא, וְלָא אִית מָאן דְּלָא עָאל בְּחוּשְׁבָּנָא, וְסִפְרִין דְּחַיִּין וּמֵתִין פְּתִיחָן בְּהַהוּא יוֹמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ, יָהַב לוֹן עֵיטָא לְאִשְׁתֵּזָבָא מִכָּל קְטִרוּגִין דְּלְעֵילָּא דְּאִינּוּן אִתְמָנָן, וְכֵן בְּכָל זִמְנָא דְּדִינָא שַׁרְיָא עַל עַלְמָא. בְּהָאי יוֹמָא אִזְדַּמְנָן יִשְׂרָאֵל לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלַיְהוּ, וּבְמָה בְּשׁוֹפָר. דְּהָא קָלָא דְּנָפִיק סָלִיק לְעֵילָּא וְאִתְעַר שׁוֹפָר דְּלְעֵילָּא, כְּדֵין אִתְעֲרוּ רַחֲמֵי מֵאִתְרַיְהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָם מִכּוּרְסְיָא דְּדִינָא וְיָתִיב בְּכוּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי וְרָחִים עֲלַיְהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא אִתְיְהִיב רְשׁוּ לְמִקַּטְרְגָא.

וְיִשְׂרָאֵל יַתְבֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּתְיוּבְתָּא וְתַקְעֵי שׁוֹפָר וְאִתְעֲרוּ רַחֲמֵי, דְּהָא הַהוּא קָלָא דְּנָפִיק אִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ, וּכְדֵין דַּלְטוּרָא לָא יָכִיל לְקַיְמָא קַמֵּי כּוּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי, דְּהָא לָא אָתֵי מֵהַהוּא סִטְרָא וְלָא אִשְׁתְּכַח קַטֵּיגוֹרְיָיא.

בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי דְּאִיהוּ חַתִּימָא דְּדִינָא, וְקַיְימֵי יִשְׂרָאֵל בִּקְדוּשָׁתָא דְּמָרַיְהוּ. בְּהַהוּא יוֹמָא בְּגִין דְּלָא יִקְרַב דַּלְטוּרָא לְמַקְדְּשָׁא, יָהֲבִין לֵיהּ שָׂעִיר דְּאָתֵי מִסִּטְרָא דְּרוּחָא מְסָאֲבָא וְהוּא מְסָאֲבָא, וְרוּחַ מְסָאֲבָא אִתְהֲנֵי בֵּיהּ, הוּא אִתְעַסַּק בֵּיהּ וְלָא אִתְקָרַב לְמַקְדְּשָׁא לְסָאֲבָא, וּכְדֵין אַנְפִּין נְהִירִין וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּזְבִין מִנֵּיהּ.

בְּזִמְנָא אַחֲרָא כַּד סָגֵי חוֹבֵי בְּנֵי נָשָׁא, הַאי דַּלְטוּרָא בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא אִתְעָר עַל חוֹבֵי עַלְמָא, כְּדֵין אִיהוּ אָתֵי וְאִשְׁתְּכַח דַּלְטוּרָא קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִסְתָּאַב מַקְדְּשָׁא וְכָל אַנְפִּין עֲצִיבִין וְדִינָא אִשְׁתְּכַח, וְעַל דָּא (בְּרֵאשִׁית ו, יג) : "קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא

לְפָנַי", בָּא לְפָנַי וַדַּאי לְמִתְבַּע חוֹבֵי עַלְמָא בְּגִין דְּאִינּוּן גָּרְמוּ.

*

צַוָּה ה'. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל דְּאִתְיְהִיב לְהוֹן אוֹרַיְתָא קַדִּישָׁא, וְאִינּוּן מִשְׁתַּדְּלֵי בָּהּ יְמָמָא וְלֵילְיָא. תָּא חֲזֵי דְּהָא מַשְׁמַע דְּאִלּוּלֵי דְּאִשְׁתַּכַּח נֹחַ עִם תֵּיבוּתָא בְּאִתְחַבְּרוּתָא כַּחֲדָא לָא אִשְׁתֵּזִיב, וּבְגִין כָּךְ אַסְתִּים מִן עֵינָא בְּגוֹ תֵּיבוּתָא, קָמוֹ וְאָזְלוֹ. אָמַר הַהוּא יוּדָאי, בְּוַדַּאי כְּתִיב עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר, לְךָ לְגַרְמָךְ, בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא בַּהֲדָהּ וּלְאִשְׁתֵּזָבָא בָּהּ, מָה כְּתִיב "וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ" וְגוֹ'.

*

מָה הֵשִׁיב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְנֹחַ כְּשֶׁיָּצָא מִן הַתֵּיבָה, וְרָאָה אֶת הָעוֹלָם חָרֵב וְהִתְחִיל לִבְכּוֹת לְפָנָיו וְאָמַר: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם נִקְרֵאתָ רַחוּם, הָיָה לְךָ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְכוּ'. הֵשִׁיבוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר: רַעְיָא שָׁטְיָא, הַשְׁתָּא אֲמַרְתָּ דָּא? לָמָּה לֹא אֲמַרְתָּ בְּשַׁעְתָּא דַּאֲמָרִית לָךְ, "כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי" וְגוֹ'. וְאַחַר כָּךְ, "הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם". וְאַחַר כָּךְ, "עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר". כָּל הַאי אִתְעַכָּבִית וַאֲמָרִית לָךְ בְּגִין דְּתִבְעֵי רַחֲמִין עַל עַלְמָא. וּמִכְּדֵין שָׁמַעְתְּ דְּתִשְׁתְּזִיב בְּתֵיבוּתָא לָא עָאל בְּלִבָּךְ לְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל יִשּׁוּבָא דְּעַלְמָא, וַעֲבַדְתְּ תֵּיבוּתָא וְאִשְׁתְּזִיבַת, וּכְעַן דְּאִתְאֲבִיד עַלְמָא פָּתַחְתְּ פּוּמָךְ לְמַלְלָא קֳדָמַי בַּעְיָן וְתַחֲנוּנִים. כֵּיוָן דְּחָזָא נֹחַ כָּךְ, אַקְרִיב קָרְבְּנִין וְעָלָוָן, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ח, כ): "וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר" וְגוֹ'.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בֹּא וּרְאֵה מָה בֵּין צַדִּיקִים שֶׁהָיוּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל אַחַר נֹחַ וּבֵין נֹחַ, נֹחַ לֹא הֵגִין עַל דּוֹרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם כְּאַבְרָהָם, דְּכֵיוָן דְּאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם (בְּרֵאשִׁית יח, כ): "זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה כִּי רָבָּה", מִיָּד "וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמַר" וְגוֹ', וְהִרְבָּה תַּחֲנוּנִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַד שֶׁשָּׁאַל שֶׁאִם יִמְצָא עֲשָׂרָה צַדִּיקִים שֶׁיְּכַפֵּר לְכָל הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם, וְחָשַׁב אַבְרָהָם שֶׁהָיוּ בָּעִיר עִם לוֹט וְאִשְׁתּוֹ וּבְנוֹתָיו עֲשָׂרָה צַדִּיקִים, וּלְפִיכָךְ לֹא הִתְפַּלֵּל.

(רעג-עדר; יום חֲמִישִׁי)

אַחַר כָּךְ בָּא מֹשֶׁה וְהִתְפַּלֵּל וְהֵגֵן עַל דּוֹרוֹ, כֵּיוָן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (שְׁמוֹת לב, ח): "סָרוּ מַהֵר מִן הַדֶּרֶךְ". מֵיָד עָמַד מֹשֶׁה בִּתְפִלָּה "וַיְחַל מֹשֶׁה" וְגוֹ' עַד שֶׁאַחֲזָתוּ חַלְחָלָה. רַבָּנָן אַמְרֵי, לֹא הִנִּיחַ מֹשֶׁה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד שֶׁנָּתַן נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא, דִּכְתִיב: "וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ". אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מֵהָכָא (תְּהִלִּים קו, כג): "וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידָם לוּלֵא מֹשֶׁה בְחִירוֹ עָמַד בַּפֶּרֶץ לְפָנָיו".

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מָה רָאָה נֹחַ שֶׁלֹּא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרוֹ. אָמַר בִּלְבּוֹ אוּלַי לֹא אֶמַלֵּט דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ז, א): "כִּי אֹתְךָ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בַּדּוֹר הַזֶּה", כְּלוֹמַר לְפִי הַדּוֹר, וּלְפִיכָךְ לֹא בִּקֵּשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אֲפִלּוּ הָכֵי הָוָה לֵיהּ לְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל עַלְמָא, בְּגִין דְּנִיחָא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּיֵימָר טָבָא עַל בְּנוֹי. מְנָא לָן מִגִּדְעוֹן בָּר יוֹאָשׁ, דְּלָא הָוָה זַכָּאי וְלָא בַּר זַכָּאי, וּמְשׁוּם דְּאָמַר טִיבוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שׁוֹפְטִים ו, יד): לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיָּד מִדְיָן. מָהוּ בְּכֹחֲךָ זֶה? טִיבוּתָא דְּאָמַרְתְּ עַל בָּנַי.

*

עוֹד פָּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ג): "לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים". לְרֵיחַ מָאן, אֶלָּא אִית רֵיחַ וְאִית רֵיחַ. רֵיחַ הַקְּרְבָּן וְרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת. רֵיחַ הַקְּרְבָּן מַקְרִיב וּמְיַיחֵד כָּל אִינּוּן שְׁבַטַיָּא דְּהֵיכָלָא דְּבֵית דָּוִד, וְרֵיחַ הַקְּטוֹרֶת מַקְרִיב וּמְיַיחֵד וְאַנְהִיר אִינּוּן בּוֹצִינִין עִלָּאִין נַהֲרֵי אֲפַרְסְמוֹנָא דַּכְיָא.

וְעַל דָּא תְּרֵין מִזְבְּחִין הָווּ, מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת וּמִזְבַּח הָעוֹלָה, מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת אִיהוּ פְּנִימָאָה, מִזְבַּח הָעוֹלָה אִיהוּ לְבַר. רֵיחַ מִזְבַּח הָעוֹלָה מַתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין תַּתָּאִין, רֵיחַ מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת מַתְקִין לְאַנְהָרָא בּוֹצִינִין עִלָּאִין. וְעַל דָּא לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים, לְרֵיחַ דְּהַהוּא קְטוֹרֶת שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים.

בָּא וּרְאֵה שְׁתֵּי מִזְבְּחוֹת הֵן, מִזְבַּח פְּנִימִי לְעֵילָּא מִזְבַּח חִיצוֹן לְתַתָּא.

מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי הוּא שָׁלֵם וְזֶהוּ דִּכְתִיב הַמִּזְבֵּחָה בְּתוֹסֶפֶת ה״א וְכָךְ הוּא בְּכָל מָקוֹם. וּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הוּא חָסֵר ה״א, כְּמוֹ נַעֲרָה, נַעַר חָסֵר ה׳, אִשְׁתְּכַח דְּמֵאִתְעָרוּתָא דְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מַטָּה אִתְעַר מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה אִתְעַר בְּרֵיחַ הַקְּרְבָּנוֹת. וּבְרֵיחַ הַקְּטֹרֶת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַטָּה אִתְעַר מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי שֶׁל מַעְלָה, וּבְמָה אִתְעַר, בְּרֵיחַ הַקְּטֹרֶת. וְעַל דָּא ״לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים״ אִינּוּן בּוֹצִינִין נַהֲרִין נְצִיצִין. כְּתִיב הָכָא ״טוֹבִים״ וּכְתִיב הָתָם (בְּרֵאשִׁית א, ד): ״וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב״.

*

״וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרַיְמָה״, כְּבוֹאָם מִבָּעֵי לֵיהּ, וְשָׁרָה הֵיכָן הָיְתָה. אֶלָּא אַבְרָהָם אֶעֱלָהּ בְּתֵבוּתָא וְסָגַר עֲלָהּ, כֵּיוָן דְּמָטָא לְמִצְרַיִם אָמְרוּ לֵיהּ הַב מִכְסָא דְּמָאנִין, אָמַר אֲנָא יָהִיב מִכְסָא דְּמָאנִין. אָמְרוּ לֵיהּ מַכְסְטָא אַתְּ טָעִין, אָמַר אֲנָא יָהִיב דְּמֵי מַכְטְסָא. אָמְרוּ לֵיהּ מַרְגְּלָאן אַתְּ טָעִין, אָמַר לְהוּ אֲנָא יָהִיב מִכְסָא דְּמַרְגְּלָאן, אָמְרוּ לֵיהּ אִי אֶפְשָׁר, אֶלָּא לְמִפְתַּח תֵּיבוּתָא וְנֶחְזֵי מָה בְּגַוָּהּ. כֵּיוָן דְּפַתְחוּ תֵּיבוּתָא אִתְנַהֲרָא אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִנְּהוֹרָא דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב: ״וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה״ וְגוֹ׳. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וַיְהִי כְּבוֹאָם מִצְרַיְמָה הֲוָה לֵיהּ לְמֵימָר, אֶלָּא בַּתֵּבָה וְכוּ׳.

*

חֲמִשִּׁים הֵם כְּנֶגֶד חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִּינָה, וְהֵם רְאוּיִים לְהַצִּיל כָּל הָעוֹלָם בְּצִדְקָתָם וַיְיָ הוֹדָה לִדְבָרֶיהָ, וּכְשֶׁרָאֲתָה שֶׁלֹּא מָצְאָה, אָמְרָה (בְּרֵאשִׁית יח, כח): ״אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה״, כְּלוֹמַר אוּלַי יֵשׁ בָּהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁעָסְקוּ בִּידִיעַת שִׁמְךָ שֶׁהוּא הַשֵּׁם בְּמִלּוּאוֹ שֶׁהוּא מ״ה – יו״ד ה״א וא״ו ה״א כְּמִסְפַּר אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים י, יב): ״וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ שֹׁאֵל״, וּכְשֶׁלֹּא מָצְאָה חוֹזֶרֶת לוֹמַר, אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים.

(ערה-רעו; יום ששי)

עוד פּוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים, כְּלוֹמַר אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם צַדִּיקִים שֶׁעָסְקוּ וְהִשְׁיגוּ אוֹתָם הַשְּׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת הַרְמוּזוֹת בִּנְבוּאַת יְחֶזְקֵאל בַּפָּסוּק "וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים" וְגוֹ', וְהֵם כְּלוּלִים בִּשְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת חָכְמָה, שֶׁהֵם שְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת וְעֶשֶׂר סְפִירוֹת. וְכֵן אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיהֶם אֲנָשִׁים צַדִּיקִים יְחִידֵי סְגֻלָּה הַמְיַחֲדִים שְׁמֵךְ שְׁנֵי פְּעָמִים בְּיוֹם בַּפָּסוּק "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" שֶׁבָּהּ כְּלוּלִים עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּמִלַּת "אֶחָד", הָאָל"ף עִם הַחֵי"ת הֵם תִּשְׁעָה, וְהַמִּלָּה א' הֲרֵי עֲשָׂרָה. וְהַד' אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עָלָה (תְּהִלִּים קיח, כ): "זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ", וְדָל"ת מִלְּשׁוֹן שַׁעַר, וּשְׁנֵי פְּעָמִים בַּיּוֹם הֲרֵי עֶשְׂרִים.

וּכְשֶׁאֵינָהּ מוֹצְאָהּ, חוֹזֶרֶת וּפוֹתַחַת וְאוֹמֶרֶת: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה, כְּלוֹמַר אוּלַי יִמָּצֵא בֵּינֵיהֶם מִי שֶׁעוֹסֵק בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וּבַעֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת בְּכָל יוֹם. וְכֵן אוּלַי יִמָּצְאוּן בֵּינֵיהֶם עֲשָׂרָה שֶׁמַּקְדִּימִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, דְּהָא תְּנַן כָּל הַנִּמְנָה מֵעֲשָׂרָה רִאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, נוֹטֵל שָׂכָר כְּנֶגֶד כֻּלָּם שֶׁבָּאִים אַחֲרָיו, מָה כְּתִיב, "לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה". כָּל זֶה יֵשׁ לִנְשְׁמַת הַצַּדִּיק לְלָמֵד סַנֵּגוֹרְיָא וּזְכוּת עַל הָרְשָׁעִים, לְהַשְׁקִיט הָאַף וְהַחֵמָה, וּכְיָון שֶׁלֹּא מָצְאָה שׁוּם זְכוּת לְלַמֵּד מָה כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית יח, לג): "וַיֵּלֶךְ יְיָ כַּאֲשֶׁר כִּלָּה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לִמְקֹמוֹ". מַהוּ לִמְקוֹמוֹ, לִמְקוֹם מַעֲלָתוֹ הַיְדוּעָה. וְאָז נִסְתַּלֵּק הַדַּיָּן וְנִסְתַּלֵּק הַסָּנֵגוֹר וְהַקַּטֵּגוֹר מִקַּטְרֵג. וְזֶהוּ (בְּרֵאשִׁית יט, א): "וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב" וְגוֹ', "וְלוֹט" הוּא שָׂטָן הוּא יֵצֶר הָרָע, "יֹשֵׁב בְּשַׁעַר סְדֹם" כִּי שָׁם בֵּיתוֹ, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ". וּמִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם וּמַטְעֶה אוֹתָם עַד שֶׁמּוֹרִידָם לִבְאֵר שַׁחַת, וְהוּא גַּם כֵּן עִמָּהֶם נִדּוֹן עַל שֶׁהִטְעָה אוֹתָם, וְיוֹרֵד עַד צַעֲרָה דְּגֵהִינָּם, וְזֶהוּ (בְּרֵאשִׁית יט, כ): "הִנֵּה נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרֹבָה לָנוּס שָׁמָּה".

הַרוֹצֵחַ, הוּא עֵשָׂו שׁוֹפֵךְ דָּמִים, "וְהוּא מִצְעָר" וְאַף עַל פִּי שֶׁיּוֹרֵד וְנִדּוֹן שָׁם עִם כָּל זֶה תַּאֲוָתוֹ וְחֶשְׁקוֹ

לַחֲזֹר וּלְהַטְעוֹת לַאֲחֵרִים, וְזֶהוּ (שָׁם, ל): "וַיַּעַל לוֹט מִצּוֹעַר".

*

זִמְנָא חֲדָא נָפַק רַבִּי שִׁמְעוֹן וַחֲזָא עַלְמָא דְּחָשִׁיךְ וְאָפִיל וְאִסְתַּתָּם נְהוֹרֵהּ. אָמַר לֵיהּ לְרַבִּי אֶלְעָזָר: תָּא וְנֶחֱזֵי מָה בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֶעְבַּד בְּעַלְמָא. אָזְלוּ וְאַשְׁכָּחוּ חַד מַלְאָכָא דְּדָמֵי לְטוּרָא רַבְרְבָא, וְאַפִּיק תְּלָתִין שַׁלְהוֹבִין דְּנוּרָא מִפּוּמֵּהּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן: מָה אַתְּ בָּעֵי לְמֶעְבַּד. אָמַר לֵיהּ: בָּעֵינָא לְמִחְרְבֵהּ לְעַלְמָא, בְּגִין דְּלָא שְׁכִיחֵי תְּלָתִין זַכָּאִין בְּדָרָא, דְּהָכִי גָּזַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל אַבְרָהָם, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית יח, יח): "הָיוֹ יִהְיֶה" בְּגִימַטְרִיָּא תְּלָתִין.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן: בְּמָטוּ מִינָּךְ, זִיל קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֵימָא לֵיהּ, בַּר יוֹחָאי שְׁכִיחַ בְּאַרְעָא. אֲזַל הַהוּא מַלְאָכָא קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לֵיהּ, מָארֵיהּ דְּעַלְמָא, גְּלֵי קַמָּךְ מָה דְּאָמַר לִי בַּר יוֹחָאי. אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: זִיל אֲחַרְבֵיהּ לְעַלְמָא וְלָא תִּשְׁגַּח בְּבַר יוֹחָאי.

כַּד אֲתָא חֲזָיָא רַבִּי שִׁמְעוֹן לְמַלְאָכָא, אָמַר לֵיהּ: אִי לָא תֵּיזִיל, גּוֹזַרְנָא עָלָךְ דְּלָא תֵּיעוּל לִשְׁמַיָּא, וְתֶהֱוֵי בַּאֲתַר עֲזָא וַעֲזָאֵל. וְכַד תֵּעוּל קַמֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵימָא לֵיהּ: אִי לֵית תְּלָתִין זַכָּאִין בְּעַלְמָא, לֶהֱוֹן עֶשְׂרִין דְּהָכִי כְּתִיב "לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים", וְאִי לֵית עֶשְׂרִים לֶהֱוֹוּ עֲשָׂרָה, דְּהָכִי כְּתִיב "לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה", וְאִי לֵית עֲשָׂרָה לֶהֱוֹוּ תְּרֵין דְּאִנּוּן אֲנָא וּבְרִי, דְּהָכִי כְּתִיב (דְּבָרִים יט, טו): עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דָּבָר, וְאֵין דָּבָר אֶלָּא עוֹלָם, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים לג, ו): "בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ". וְאִי לֵית תְּרֵין, הַא אִית חַד וַאֲנָא הוּא, דִּכְתִיב (מִשְׁלֵי י, כה): "וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם". בָּהּ שַׁעְתָּא קָל מִן שְׁמַיָּא נָפַק וְאָמַר: זַכָּאָה חוּלָקָךְ רַבִּי שִׁמְעוֹן! דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּזַר לְעֵילָּא וְאַתְּ מְבַטֵּל לְתַתָּא, בְּוַדַּאי עָלָךְ אִתְמַר (תְּהִלִּים קמה, יט): "רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה".

(רעז-רעח; שַׁבַּת קֹדֶשׁ)

דְּאִיהוּ שֵׁירוּתָא עַד עֲשָׂרָה, דְּאִיהוּ עֲשָׂרָה סוֹפָא דְּדַרְגִּין, וְכֵיוָן דְּמָטָא עַד עֲשָׂרָה אָמַר: מִכָּאן וּלְתַתָּא לָאו אֲתַר לְקַיְּימָא בִּתְשׁוּבָה, וְתָב וְאָמַר אַרְבָּעִים, בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְבוּן אַרְבַּע קִרְיָן, וְתַב וְאָמַר שְׁלֹשִׁים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְבוּן תְּלַת קִרְיָן, וְתַב וְאָמַר עֶשְׂרִים בְּגִין דְּיִשְׁתַּזְבוּן תְּרֵין קִרְיָן, וְתָב וְאָמַר עֲשָׂרָה בְּגִין דְּיִשְׁתְּזִיב קַרְתָּא חֲדָא מֵאִינּוּן חֲמִשָּׁה, בְּגִינֵי כָּךְ לָא נָחִית לְתַתָּא מִן עֲשָׂרָה.

*

"וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר" וְכוּ', רַבִּי בְּרוֹקָא אָמַר, מָהוּ 'שָׁם עַל שִׁכְמָהּ', אֶלָּא שֶׁהִזְהִירָה עַל עֹל הָאֱמוּנָה וְלַעֲמֹד בְּמָה שֶׁהָיְתָה בַּתְּחִלָּה, כְּתִיב הָכָא 'שָׁם עַל שִׁכְמָהּ' וּכְתִיב הָתָם (שְׁמוֹת טו, כה): "שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט". מָה לְהַלָּן עַל הַשְּׁכִינָה, אוֹף הָכָא עַל הַשְּׁכִינָה. מֶה עָשְׂתָה, כֵּיוָן שֶׁרָאֲתָה עַצְמָהּ יוֹצֵאת מֵרְשׁוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם חָזְרָה לְקִלְקוּלָהּ, דִּכְתִיב "וַתֵּלֶךְ וַתֵּתַע", מָהוּ "וַתֵּתַע"? שֶׁתְּעִתְּעָה אַחַר עֲבוֹדָה זָרָה וְגִלּוּלֵי בֵּית אָבִיהָ, כְּתִיב הָכָא: "וַתֵּתַע" וּכְתִיב הָתָם (יִרְמְיָה י, טו): "הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים".

*

"כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ" (בְּרֵאשִׁית ז, כב). שְׁאַל רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי אַבָּא: אֲמַרְתּוּן דְּנִשְׁמָתָא לָא עַיְלָא בְּבַר נָשׁ עַד דְּאִסְתַּכְּלַת בְּפוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּכְדֵין לֵהֱוֵי לֵיהּ הַהִיא נִשְׁמָתָא, וְאַמְרִיתּוּן דְּנִשְׁמָתָא הִיא קַדִּישָׁא מַעַלְיָא עַל כֹּלָּא, אִם כֵּן מַאי הוּא דְּאָמַר קְרָא 'כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים' וְגוֹ', הוֹאִיל וַהֲוָה לְהוּ נִשְׁמָתָא, הֲוָה לְהוּ לְאִשְׁתְּזָבָא! לָא הֲוָה בִּידֵיהּ.

אָתוּ שָׁיְילוּהָ לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לְהוּ: כָּךְ הוּא, וְהָא קְרָא מְסַיְּיעַ לֵיהּ, דְּהָכִי אָמַר אַבּוֹי, דְּכִי אָתָא טוֹפָנָא לָא חָזָא בַּר נָשׁ דְּיַעֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּגְוֵיהּ אֶלָּא נֹחַ. וּזְכוּתֵיהּ לָא הֲוָה אֶלָּא לְאַגָּנָא עֲלֵיהוֹן וְעַל בָּתֵּיהוֹן, דְּלָא הֲוָה זְכוּתֵיהּ כָּל כָּךְ לְאַגָּנָא עַל כָּל דָּרָא, וְאִינּוּן דַּהֲווּ זַכָּאִין בְּקַדְמֵיתָא כְּגוֹן חֲנוֹךְ יֶרֶד, דַּהֲווּ לְהוּ נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, וְחַזְיָאן לְמֶעְבַּד קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהוֹן, בְּחָרְבָה מֵתוּ. וְהַיְנוּ דְּאָמַר ׳כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים בְּאַפָּיו׳, אִינוּן דְּנִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא הֲוָה בְּהוֹן, וְלָא תִּימָא דְּעַל אִינוּן דַּהֲווּ בְּטוּפָנָא אָמַר, אֶלָּא אָתָא קְרָא וְאָמַר: ׳מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרְבָה מֵתוּ׳.

*

״אִסְרִי לַגֶּפֶן עִירָה וְלַשֹּׂרֵקָה בְּנִי אֲתֹנוֹ כִּבֵּס בַּיַּיִן לְבֻשׁוֹ וּבְדַם עֲנָבִים סוּתֹה״ (בְּרֵאשִׁית מט, יא). תְּמַנְיָא דַּרְגִּין כְּלִילָן בְּהָאי קְרָא. אַרְבַּע מִנְהוֹן דַּמְיָן אַהֲדָדֵי, תְּרֵין מִנְהוֹן דַּמְיָן אַהֲדָדֵי, וּתְרֵין אָחֳרָנִין דַּמְיָן אַהֲדָדֵי. אַרְבַּע דְּדַמְיָן אַהֲדָדֵי אִינוּן ׳גֶּפֶן שֹׂרֵקָה׳, הֲיְינוּ גֶּפֶן הַיְנוּ שֹׂרֵקָה, דְּמִנְהוֹן נָפְקִין עֲנָבִים וּמִנְהוֹן מִתְעַבִּיד חַמְרָא דְּאִיקְרֵי יַיִן, וְכֻלְּהוּ רָזָא חָדָא וּמִשְׁרְשָׁא חַד נָפְקִין וְנַגְדִּין. וּתְרֵין דְּדַמְיָין אַהֲדָדֵי ׳עִירָה אֲתוֹנוֹ׳, הֲיְינוּ עִירָה הַיְנוּ אֲתוֹנוֹ, וְרָזָא חָדָא נִינְהוּ וּבְדַרְגָּא חָדָא כְּלִילָן וּמְרָזָא חָדָא נַגְדִּין.

׳לְבוּשׁוֹ סוּתֹה׳ הַיְנוּ מִלָּה חָדָא וְרָזָא חָדָא, כִּי הִיא כְּסוּתוֹ לְבַדָּהּ הִיא שִׁמְלָתוֹ לְעוּרוֹ. זִמְנָא קַרְיֵיהּ כְּסוּת

וְזִמְנָא אַחֲרָא קַרְיֵיהּ לְבוּשׁ וְזִמְנָא אַחֲרָא קַרְיֵיהּ שִׂמְלָה, וְכֻלְּהוּ מִשָּׁרְשָׁא חָדָא נַגְדִּין, וּמִלָּה חָדָא עָבְדִין, וְחִלּוּפָא דִּשְׁמָהָן רָזִין עִלָּאִין כְּלִילָן בְּהוּ, וּמֵאן דְּדָיֵיק טָעִים מִידִי, וּמֵאן דְּלָא דָיֵיק, לָא טָעִים וְלָא מִידִי. וְהָנֵי תְּמַנְיָא דַּרְגִּין, רָזִין עִלָּאִין רְמִיזִין בְּהוּ, אֲבָל קְרָא בִּפְשָׁטֵיהּ קָאֵי.

תָּא חֲזֵי, יַעֲקֹב שְׁלִימָא דַּאֲבָהָן הֲוָה, כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר (בְּרֵאשִׁית כה, כז): ״וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם״ וְגוֹ׳, מַאי אִישׁ תָּם דְּאִשְׁתַּכְלַל מֵחָכְמָתָא דִּלְעֵילָּא וּמֵחָכְמָתָא דִּלְתַתָּא, וְהַיְנוּ דִּכְתִיב ״יֹשֵׁב אֹהָלִים״, תְּרֵין אֹהָלִים נִינְהוּ. אֹהֶל דְּאִיקְרֵי לִפְנִים מִן הַפָּרֹכֶת, וְאֹהֶל דְּאִיקְרֵי אֲחוֹרֵי הַפָּרֹכֶת, וְכָלִיל הֲוָה מִתְּרֵין סִטְרִין, מִבָּתֵּי גַּוָּאֵי וּמִבָּתֵּי בָּרָאֵי, וּמֵאן אוֹלִיף לֵיהּ לְיַעֲקֹב כּוּלֵי הַאי.

הודפס לזכות

ולברכה והצלחה
וישועה של

מנחם מענדל בן
ציפורה מעהל

וכל משפחתו
ויוצאי חלציו

נתרם על ידי קופת צדקה
של מנחם מעהל

זכות הדפסת בי"ת
ומשניות זהר
יכול להיות שלך או
לעילוי נשמת קרוב
משפחתך!
אלפי דפי גמרא
אלפי פרקי משנה
ותוספתא
נ"ך ודפי זהר לזכותך!

זכות שבועית: 180 ₪

זכות חודשית: 520 ₪

להקדשות: 058-3273775

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת שמות

טו	יום **ראשון**	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:24 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12	סו"ז תפילה ..... 10:02 חצות היום ..... 11:43 שקיעה ..... 4:44 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:57	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קיב **ירושלמי:** נזיר לא **תוספתא:** נדה ח **נ"ך:** איוב טז **משניות:** מעשרות ג **זהר:** חלק ג עמ' רסז-רסח	**4**
טז	יום **שני**	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:24 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12	סו"ז תפילה ..... 10:03 חצות היום ..... 11:43 שקיעה ..... 4:45 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:58	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קיג **ירושלמי:** נזיר לב **תוספתא:** נדה ט **נ"ך:** איוב יז **משניות:** מעשרות ד **זהר:** חלק ג עמ' רסט-רע	**5**
יז	יום **שלישי**	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:24 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12	סו"ז תפילה ..... 10:03 חצות היום ..... 11:44 שקיעה ..... 4:46 צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:59	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קיד **ירושלמי:** נזיר לג **תוספתא:** מכשירין א **נ"ך:** איוב יח **משניות:** מעשרות ה **זהר:** חלק ג עמ' רעא-רעב	**6**
יח	יום **רביעי**	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	סו"ז תפילה ..... 10:03 חצות היום ..... 11:44 שקיעה ..... 4:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:00	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קטו **ירושלמי:** נזיר לד **תוספתא:** מכשירין ב **נ"ך:** איוב יט **משניות:** מעשר שני א **זהר:** חלק ג עמ' רעג-רעד	**7**
יט	יום **חמישי**	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	סו"ז תפילה ..... 10:03 חצות היום ..... 11:45 שקיעה ..... 4:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:00	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קטז **ירושלמי:** נזיר לה **תוספתא:** מכשירין ג **נ"ך:** איוב כ **משניות:** מעשר שני ב **זהר:** חלק ג עמ' רעה-רעו	**8**
כ	יום **ששי**	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	סו"ז תפילה ..... 10:04 חצות היום ..... 11:45 שקיעה ..... 4:48 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:01	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קיז **ירושלמי:** נזיר לו **תוספתא:** זבים א **נ"ך:** איוב כא **משניות:** מעשר שני ג **זהר:** חלק ג עמ' רעז-רעח	**9**
	הדלקת נרות (40 דק'): **4:08** (20 דק'): **4:28**				
כא	**שב"ק**	שבת קודש פרשת שמות עלות השחר (72 דק') ... 5:29 נץ החמה ..... 6:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:25 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	סו"ז תפילה ..... 10:04 חצות היום ..... 11:45 שקיעה ..... 4:49 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:02	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים קיח **ירושלמי:** נזיר לז **תוספתא:** זבים ב **נ"ך:** איוב כב **משניות:** מעשר שני ד **זהר:** חלק ג עמ' רעט-רפ	**10**
	מוצש"ק לשיטת ר"ת: **6:02**				

אֵיךְ אָדָם זוֹכֶה לְזַכֵּךְ וּלְבָרֵר אֶת הָאֱמוּנָה? עַל יְדֵי שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בַּחַיִּים דָּבָר לֹא כָּל כָּךְ נָעִים וְלֹא כָּל כָּךְ מָתוֹק, וְהוּא לֹא מְאַבֵּד עֶשְׁתּוֹנוֹת, הוּא יוֹדֵעַ: "זֶה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֶפְשָׁר לְהַמְתִּיק אֶת זֶה עַל יְדֵי תְּפִלָּה, וְלָכֵן אֲנִי מִתְפַּלֵּל, אֲנִי לֹא מִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן, אֲנִי שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פֹּה אִתִּי בְּתוֹךְ הַבְּעָיָה שֶׁלִּי, וַאֲנִי מַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל!". (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)